

ข่าว **ปฐรูปที่ดิน** www.alro.go.th

ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๑๒ เดือนกันยายน ๒๕๕๘

สารบัญ

๓

๕

๘

๑๐

๑๒

๑๔

๑๕

- ๓ “ใช้น้ำอย่างรู้ค่า ปวงประชาถวายพ้องแผ่นดิน”
- ๕-๕ อ่างเก็บน้ำห้วยเชือก อุบลราชธานีและน้ำเพื่อความยั่งยืน
- ๖-๗ ส.ป.ก. อบรมพัฒนาศักยภาพนิติกร
มุ่งผลสัมฤทธิ์งาน ส.ป.ก. รื้ออบกฎหมายปกครอง
- กฎหมายใกล้ตัว : ความรู้เรื่องปฏิรูปที่ดิน
 - ๘-๙ เรื่อง “ธนาการที่ดิน (๒)”
 - พัฒนางาน พัฒนาคน คนปฏิรูป
 - ๑๐-๑๑ แนวทางการบริหารจัดการที่ดินโดยการปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)
 - ๑๒-๑๓ การสร้างเครือข่ายและบูรณาการความร่วมมือ
เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในประชาคมอาเซียน
 - ๑๔ ส.ป.ก. ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินลงนามบันทึกข้อตกลง
ความร่วมมือเพื่อการใช้แผนที่และข้อมูลทางแผนที่
 - รวมภาพข่าว
 - ๑๕
 - มอบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ จังหวัดชุมพร
 - ส.ป.ก. ประชุมคณะทำงาน
เพื่อวางระบบการควบคุมภายใน
ของ ส.ป.ก. ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘
 - ส.ป.ก. จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร
การจัดทำแผนงานงบประมาณและแผนปฏิบัติการ
การจัดทำแผนงานงบประมาณและแผนปฏิบัติการ
 - ๑๖ คุณสมบัติผู้ที่สามารถยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์
ในเขตปฏิรูปที่ดิน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสรรเสริญ อัจจุตมานัส, นายธนู มีแสงเงิน, นางเปรมจิต สังขพงษ์, นายสุวรรณ บูรพาพรณัฐ

บรรณาธิการบริหาร

นางอดุลลักษณ์ อาศนเลขา

หัวหน้าบรรณาธิการ

นางอภิญา อัมรินทร์รัตน์

กองบรรณาธิการ

นางสาวพรพรรณ ภูวนธรรม, นางสาวสกุลดี สุขอนันต์, นางสาวจิรัฐญา แสงหิรัญ,
นางสาวเมธารัตน์ ถวายทรัพย์

จัดส่งและเผยแพร่

นางนันทพร คำเปี่ยม, นางนิตยนันท์ เอมระดี, นางสาวจันทร์ไชย กมลพรพิจ

ผลิตภาพและโสตทัศนูปกรณ์

นายยุทธศาสตร์ ณ พึ่งบุญ, นายอลงกรณ์ ชอนจำปา

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

๑ ถนนราชดำเนินนอก เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๒๘๒ ๒๕๗๗ โทรสาร : ๐ ๒๒๘๒ ๒๕๗๗ Website : www.alro.go.th

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ Website : www.moac.go.th

สารจากกองบรรณาธิการ

ภารกิจสำคัญอีกบทบาทหนึ่งของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยพัฒนาองค์ความรู้ผ่านปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง การอบรมเสริมทักษะประสบการณ์ในอาชีพ เพื่อพัฒนาเกษตรกรและสามารถพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน แม้ว่า ส.ป.ก. จะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดที่ดิน มาตลอดระยะเวลากว่า ๔๐ ปี แต่การขับเคลื่อนภารกิจสำคัญนี้ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่ง ส.ป.ก. ได้วางมาตรการและติดตามตรวจสอบการทำงานที่ตรงกันที่ที่ดิน ทั้ง ส.ป.ก. ยังไม่มีการแก้ไขกฎหมายบางฉบับและ ลำพัง ส.ป.ก. มีอาจปฏิบัติงานให้สัมฤทธิ์ผลได้เพียงหน่วยงานเดียว หากมุ่งประสงค์ที่จะบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลของงานเป็นหลัก

พรพรรณ ภูวนธรรม

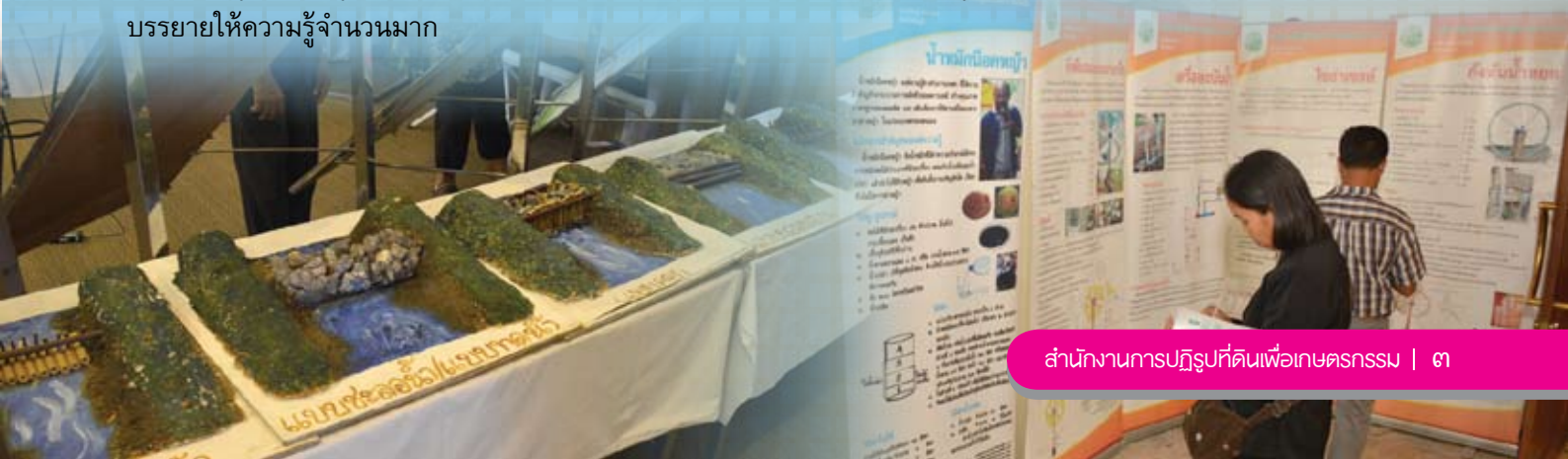
จิรัฐญา แสงหิรัญ

ตลอดระยะเวลาเกือบหนึ่งปีที่ผ่านมา สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้จัดกิจกรรมต่อเนื่องตลอดทั้งปีภายใต้โครงการเทิดพระเกียรติใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ปวงประชาถวายพ่อของแผ่นดิน โดยการคัดเลือก ๘๗ ผู้นำในเขตปฏิรูปที่ดิน รวบรวม ๘๗ องค์ความรู้ใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เทิดพระเกียรติ ๘๗ พระราชา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ผู้ทรงเปี่ยมด้วยพระอัจฉริยภาพในด้านการจัดการทรัพยากรน้ำและดิน เนื่องจากมืองค์ความรู้ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินและเกษตรกรทั่วไปเป็นจำนวนมาก ส.ป.ก. จึงได้จัดให้มีการสัมมนาเพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ต่างๆ ณ โรงแรมตรัง ถนนวิสุทธิกษัตริย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา

นายสุวรรณ บุราพรนุสรณ์ รองเลขาธิการ ส.ป.ก. ประธานการประชุมสัมมนาในโครงการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ **“ใช้น้ำอย่างรู้ค่า**

ปวงประชาถวายพ่อของแผ่นดิน” หลักสูตรการบริหารจัดการน้ำภาคการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน กล่าวว่า “๘๗ พระราชา ๘๗ ผู้นำ ๘๗ องค์ความรู้ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกษตรกรได้ตระหนักถึงเรื่องการบริหารจัดการน้ำ รู้จักคุณค่าของน้ำ รู้ใช้ รู้บริหารจัดการ และรู้อนุรักษ์ ในการทำเกษตรนั้นมี ๒ เรื่องที่ในหลวงทรงสอน คือ ๑) ทฤษฎีใหม่ ๒) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรต้องน้อมนำทั้ง ๒ เรื่อง มาใช้ควบคู่กัน โดยต้องทำอย่างจริงจังในทุกพื้นที่ ก็จะมีน้ำใช้ไม่ขาดแคลน และจะอยู่ได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้เราต้องมืองค์ความรู้ในการทำเกษตร ต้องมีเครือข่ายช่วยเหลือกัน ผู้รู้ต้องถ่ายทอดสิ่งที่ตนรู้ให้คนในท้องถิ่นหรือทายาทได้ทราบ เพื่อให้้องค์ความรู้นั้นยังคงอยู่คู่ท้องถิ่น ประเทศชาติต่อไป”

ภายในงานสัมมนาดังกล่าว มีการจัดนิทรรศการองค์ความรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างผู้เข้าร่วมสัมมนาจากทั่วประเทศ กิจกรรมเสวนาจาก ๔ ผู้นำมอดันแบบ อีกทั้งมีนักวิชาการเข้าร่วมบรรยายให้ความรู้จำนวนมาก

อ่างเก็บน้ำห้วยเชือก อนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อความยั่งยืน

จิรัฐญา แสงหิรัญ

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเชือก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หนึ่งในความสำเร็จของโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นโครงการบูรณาการร่วมกันระหว่าง ๓ หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คือ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตั้งอยู่ในเขตตำบลนาแต้ อำเภอคำตากกล้า จังหวัดสกลนคร

เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา นายสรเสรีญ อัจจุตมานัส เลขาธิการ ส.ป.ก. พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.ส่วนกลาง พาคณะสื่อมวลชนลงพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเชือก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลนาแต้ อำเภอคำตากกล้า จังหวัดสกลนคร โดยมีนายสัญญา เกษเดช ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสกลนคร นายนคร ศิริปริญญานันท์ นายอำเภอคำตากกล้า ตัวแทนจากกรมชลประทานและกรมพัฒนาที่ดิน เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัดสกลนคร และเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน บ้านหนองแสง ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น

นายสรเสรีญ อัจจุตมานัส เลขาธิการ ส.ป.ก.เปิดเผยว่า ในการพัฒนาพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินและ

ส่งเสริมให้เกษตรกรประกอบอาชีพและเลี้ยงตัวเองได้อย่างมั่นคงเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา เพราะพื้นที่ที่ ส.ป.ก. ได้รับมอบมาส่วนใหญ่เป็นป่าเสื่อมโทรม และสภาพดินไม่เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตรเท่าที่ควร ขาดแคลนแหล่งน้ำ และสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ จนเป็นเหตุให้เกษตรกรในบางพื้นที่ขายที่ดิน ส.ป.ก. ออกไปอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินส่วนใหญ่ก็ยังให้ความร่วมมือกับ ส.ป.ก. อย่างเช่น เกษตรกรในพื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยเชือกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลนาแต้ อำเภอคำตากกล้า จังหวัดสกลนคร ในอดีตชาวบ้านในพื้นที่มีรายได้

หลักจากการทำน่าน้ำฝนเพื่อการเพาะปลูก จึงปลูกข้าวได้เพียงปีละครั้ง ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ ความเป็นอยู่จึงค่อนข้างลำบาก ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ ในระหว่างที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎร ณ ศูนย์ศิลปาชีพดอนคำแสนนฤมิตร ตำบลนาแต่ อำเภอดำรงท่าดี พระองค์ได้พระราชทานแนวพระราชดำริให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการโครงการฟาร์มตัวอย่าง เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. ได้ให้ความช่วยเหลือในรูปแบบนิคมเศรษฐกิจพอเพียงโดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวในการดำเนินการโดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้มีการปรับพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมกับการทำเกษตร การสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ การอบรมให้ความรู้ฐาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น และการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เวลาผ่านมาเกือบ ๑๐ ปี จนถึงปัจจุบัน ชาวบ้านในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลนาแต่และตำบลคำตาก้า สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเลี้ยงตัวเองได้อย่างมั่นคง

ในปี ๒๕๕๕ ได้กำหนดทำแผนงานและกิจกรรมแนวทางการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ การบูรณาการด้านการพัฒนา ส่งเสริมอาชีพการเกษตรร่วมกับหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมชลประทานโดยชลประทานสกนนครได้ปรับปรุงระบบส่งน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยเข็กโดยการวางท่อส่งน้ำขนาดต่างๆ ความยาวรวมทั้งสิ้น ๕,๑๐๐ เมตร

งบประมาณ ๑๔.๐ ล้านบาท สถานีพัฒนาที่ดินสกนนคร กรมพัฒนาที่ดิน จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการพัฒนาที่ดิน บ้านหนองแสง บ้านดงอีปาง ตำบลนาแต่ อำเภอดำรงท่าดี ในส่วนของ ส.ป.ก. ดำเนินการในเขตปฏิรูปที่ดินบ้านหนองแสง (ทั้งหมดบ้าน) โดยได้จัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรไปแล้ว ๔๒๗ ราย ๔๖๓ แปลง รวมพื้นที่ ๓,๖๒๖ ไร่ โดยจัดอบรมความรู้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้เกษตรกร เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว ข้าวคุณภาพดี ข้าวครบวงจร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อและโคขุน การพัฒนาฝีมือช่างกรีดยางพารา

การเกษตรแบบยั่งยืน การผลิตก่อนเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงปลากินพืชแบบผสมผสาน การขยายพันธุ์พืช การแปรรูปผลผลิต และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง การพาไปดูงานโครงการในพระราชดำริ การสร้างความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต่อเนื่องไปถึงกิจกรรมที่จะดำเนินการในปี ๒๕๕๙ คือการส่งเสริมให้ปลูกพืชระยะสั้นหลังฤดูเก็บเกี่ยว (พืชผักสวนครัว แตงกวา ข้าวโพด พริก ถั่วฝักยาว ฯลฯ) และส่งเสริมการใช้ระบบน้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง โดยใช้ระบบน้ำหยด ผลจากการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว เชื่อว่าจะทำให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ตำบลคำตาก้า มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพได้อย่างมั่นคง ยั่งยืนต่อไป

ส.ป.ก. อบรมพัฒนศักยภาพนิติกร มุ่งผลสัมฤทธิ์งาน ส.ป.ก. รื้ออบกฎหมายปกครอง

พรพรรณ ภูวนธรรม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ดำเนินงานตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และความต้องการของเกษตรกรถึงกระนั้นระเบียบและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานได้ทั้งหมด กอปรกับการประกาศใช้พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ นายสรรเสริญ อัจจุตมานัส เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นประธานการฝึกอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพนิติกร ส.ป.ก. พร้อมด้วยนายพงษ์พิเชษฐ แก้วเอี่ยม ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย และนางจิตระวี วัฒนประเสริฐ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาบุคลากรนิติกรทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคร่วมอบรม ณ โรงแรมเดอะรอยัลเจมส์ กอล์ฟ รีสอร์ท อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

โดย นายสรรเสริญ อัจจุตมานัส เลขาธิการ ส.ป.ก. บรรยายถึง ความสำคัญของกฎหมายปกครองต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการ ส.ป.ก. ว่า มีความสำคัญค่อนข้างมากเนื่องจากในการปฏิบัติงานซึ่งต้องออกคำสั่งทางปกครอง

โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบต่างๆ และกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หน้าที่นี้ มีขั้นตอนที่เดียวที่ต้องรู้กฎหมาย ข้าราชการเจ้าหน้าที่กอง/สำนักในสังกัด ส.ป.ก. ต้องรู้กฎหมายปกครองเช่นกัน เลขาธิการ ส.ป.ก. ได้กล่าวความตอนหนึ่งที่น่าสนใจ เกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับกฎหมายปกครอง คำสั่งกฎหมายปกครองนั้น จะเป็นเครื่องมือควบคุมการทำงานของ ส.ป.ก. เพราะเจ้าหน้าที่จะกระทำการใดซึ่งกระทบกับสิทธิของประชาชนนั้น ต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้ และเจ้าหน้าที่ต้องพึงสังวรเสมอว่าอย่าใช้อำนาจเกินขอบของ

กฎหมาย เมื่อก่อนไม่มีกฎหมายปกครองมากำกับอยู่ ดังนั้น ความสุจริตเพียงประการเดียวจึงไม่ใช่ความสำเร็จในการวินิจฉัย เสมอไป ส.ป.ก. จึงจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณสนับสนุน การอบรมบุคลากรในส่วนนี้เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย ปกครองอย่างถ่องแท้

นอกจากนี้ ยังมีวิทยากรอีก ๒ ท่าน คือ **นายประสิทธิ์ รุจิณชัยกุล ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลแพ่ง** กล่าวถึง ความสำคัญของ **อายุความและวิธีการนับอายุความตามหลักกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์** (ในเรื่องของหลักทั่วไป, การหยุดนับอายุความตาม มาตรา ๑๙๓/๑๔ และมาตรา ๑๙๓/๑๕, อายุความครบกำหนด ตามมาตรา ๑๙๓/๑๗ มาตรา ๑๙๓/๑๘ และมาตรา ๑๙๓/๑๙, เมื่อครบกำหนดอายุความตามมาตรา ๑๙๓/๒๔ มาตรา ๑๙๓/๒๗ และมาตรา ๑๙๓/๒๘ การกำหนดอายุความ เช่น ๖ เดือน, ๑ ปี, ๒ ปี, ๕ ปี และ ๑๐ ปี) และการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ว่าด้วยการค้าประกันและจำนองฉบับที่ ๒๐ และฉบับที่ ๒๑ ความสำคัญของอายุความตามมาตรา ๑๙๓/๙ (สิทธิเรียกร้องใดๆ ถ้ามิได้ใช้บังคับภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด สิทธิเรียกร้องนั้นเป็นอันขาดอายุความ) **มาตรา ๑๙๓/๑๐** (สิทธิเรียกร้องที่ ขาดอายุความ ลูกหนี้มีสิทธิที่จะปฏิเสธการชำระหนี้ตามสิทธิ

เรียกร้องนั้นได้) **มาตรา ๑๙๓/๑๒** อายุความให้เริ่มนับแต่ ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไปหากเป็นสิทธิเรียกร้องให้งดเว้นกระทำการอย่างใดให้เริ่มนับแต่เวลาแรกที่ฝ่าฝืนกระทำการนั้น และมาตรา ๑๙๓/๒๙ (เมื่อไม่ได้ ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ศาลจะเอาอายุความมาเป็นเหตุ ยกฟ้องไม่ได้) ทั้งนี้ อายุความเริ่มนับแต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิ เรียกร้องได้ หากไม่ได้ใช้สิทธิเรียกร้องภายในเวลาที่กฎหมาย กำหนด สิทธิเรียกร้องนั้นเป็นอันขาดอายุความ ลูกหนี้มีสิทธิ ที่จะปฏิเสธการชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องนั้นได้ หากคู่ความ ฝ่ายใดไม่ได้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ศาลจะอ้างเอาอายุความ มาเป็นเหตุยกฟ้องไม่ได้

สำหรับวิทยากรท่านถัดมา...**นายกริช บัวทอง รักษาการ ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผลคดีปกครอง สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง กรมบัญชีกลาง** กล่าวถึง **กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตาม พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔** ซึ่งเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐ และมีสาระสำคัญ ในเรื่องความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ทั้งการทำละเมิด ต่อเอกชนหรือบุคคลภายนอกและการทำละเมิดต่อหน่วยงาน ของรัฐ) การเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน การชดใช้ โดยออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ (คำสั่งทางปกครอง) อุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ใช้มาตรการทางปกครอง และ ความรู้ในเรื่องระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์ การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ การดำเนินการเมื่อหน่วยงานของรัฐเกิดความเสียหาย การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด การดำเนินการของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ประกาศกระทรวงการคลัง (ว ๔๙) และประกาศกระทรวง การคลัง (ว ๑๑๕)

เรื่อง ธนาคารที่ดิน (๒)

ท่านผู้อ่านสารข่าวปฏิรูปที่ดินที่เคารพทุกท่าน เมื่อฉบับที่แล้ว ผู้เขียนเล่าเรื่องเกี่ยวกับธนาคารที่ดิน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นอย่างยิ่งโดยในประเทศต่างๆ ที่มีการปฏิรูปที่ดินจะถือว่าธนาคารที่ดินเป็นองค์กรเสริมหรือสนับสนุนในงานปฏิรูปที่ดินให้ประสบความสำเร็จ และได้เรียนท่านผู้อ่านให้ทราบว่าในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นกฎหมายปฏิรูปที่ดินฉบับแรกของไทยก็ให้ความสำคัญกับธนาคารที่ดินเช่นเดียวกัน เพียงแต่ในระบบธนาคารของไทยการจัดตั้งต้องมีองค์ประกอบหลายอย่างในกฎหมายจึงกำหนดให้เป็นกองทุนการปฏิรูปที่ดินไปก่อน แต่ให้เป็นเงินหมุนเวียนและใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินได้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ให้กองทุนการปฏิรูปที่ดินทำหน้าที่แทนธนาคารที่ดินชั่วคราวไปก่อน และที่สำคัญก็คือในปัจจุบันท่านอดิตรองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คุณสทิทพงษ์ สุดชูเกียรติ ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เพื่อให้ดำเนินการ

จัดตั้งธนาคารที่ดินให้ประสบผลสำเร็จต่อไป ซึ่งก็เป็นที่หวังว่าประสบการณ์ของท่านรองฯ สทิทพงษ์ สุดชูเกียรติ จะทำให้ธนาคารที่ดินมีส่วนสนับสนุนให้การปฏิรูปที่ดินให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น เราจะมาศึกษาร่วมกันว่าธนาคารที่ดินที่จะจัดตั้งขึ้นจะทำหน้าที่อะไรบ้าง สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) มาจากไหนมีหน้าที่ทำอะไร นอกจากนั้นเมื่อจัดตั้งธนาคารที่ดินแล้ว หน้าที่ของธนาคารนอกจากสนับสนุนให้การปฏิรูปที่ดินประสบผลสำเร็จแล้วยังมีหน้าที่อื่นๆ อีกหรือไม่ จะได้นำเรียนท่านผู้อ่านสารข่าวปฏิรูปที่ดินเพื่อรับทราบต่อไปตามลำดับ

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๒๘ ตอนที่ ๓๓ ก ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ แต่ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดยในมาตรา ๓๐ ของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว กำหนดให้สถาบันยุบเลิก เมื่อมีการจัดตั้งธนาคารที่ดิน หรือองค์กรอื่นที่มี

วัตถุประสงค์ในลักษณะเดียวกับธนาคารที่ดิน และหากพ้นกำหนดระยะเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับแม้จะมีได้มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นตามที่ได้กล่าวมาก็ตามก็ให้สถาบันยุบเลิก (ซึ่งจะครบกำหนด ๕ ปีในวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๙) จึงเหลือเวลาอีกเพียง ๑๐ เดือนที่จะจัดตั้งธนาคารที่ดินให้ประสบผลสำเร็จ

ธนาคารที่ดินมีหน้าที่ทำอะไรบ้าง ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว มาตรา ๔๓ กำหนดไว้ว่าให้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นซึ่งจะต้องมีวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดินของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนที่มีได้ใช้ประโยชน์และจัดซื้อที่ดินจากเอกชนเพื่อทำมาจัดให้เกษตรกรผู้ยากจน หรือผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้เช่า เช่าซื้อหรือเช่าทำประโยชน์ และสนับสนุนทางการเงินแก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

จากที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาเห็นได้ว่าธนาคารที่ดินมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆได้กว้างขวางกว่าการปฏิรูปที่ดิน แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารจัดการที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์ของประชาชนและยังช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจน รวมทั้งให้ความสนับสนุนทางการเงินแก่ ส.ป.ก. ด้วย แต่การที่จะให้กำเนิดธนาคารที่ดินในระยะเวลาเพียง ๘ เดือน

ถึง ๑๐ เดือนนั้น มิใช่เรื่องง่าย ๆ ท่านรองฯ สติพงษ์ สุตชูเกียรติ คงต้องระดมผู้รู้และสามารถชี้แจงรัฐบาลเพื่อลัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นให้ได้

ในงานวิจัยเรื่อง ธนาคารที่ดิน : องค์การขับเคลื่อนในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินนั้น ท่านรองฯ สติพงษ์ เสนอไว้ว่าหากจะขับเคลื่อนในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน สถาบันฯ ควรเร่งดำเนินการ ๔ เรื่องหลัก คือ

๑. ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์กรมหาชน) ให้ครบถ้วนและแต่งตั้งผู้อำนวยการตามที่กำหนดโดยเร็ว

๒. คณะกรรมการกำหนดกรอบ โครงสร้าง แผนงาน กำหนดระยะเวลาปฏิบัติงาน

๓. ชี้แจงทำความเข้าใจให้คณะรัฐมนตรีเห็นความสำคัญ และกำหนดนโยบายให้ดำเนินการ

๔. จัดทำร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินให้มีผลใช้บังคับภายในระยะเวลาที่กำหนด

มาถึงขณะนี้ ข้อ ๑ และข้อ ๔ ดำเนินการก้าวหน้าไปแล้ว แต่ข้อ ๒ และข้อ ๓ ยังเป็นภาระหนักของท่านผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์กรมหาชน) ที่ต้องดำเนินการให้ทันกำหนดที่จะบริหารงานต่อไป

ในฐานะคนทำงาน ส.ป.ก. ขอเอาใจช่วยและตั้งความหวังให้ท่านรองฯ สติพงษ์ สุตชูเกียรติ ดำเนินการเรื่องธนาคารที่ดินประสบผลสำเร็จเป็นประโยชน์แต่การบริหารจัดการที่ดินของชาติเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและประเทศชาติในอนาคต

สวัสดีครับ
ไพโรจน์ โลกนิยม
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการจัดที่ดิน

แนวทางการบริหารจัดการที่ดินโดยการปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)

โดยสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน

การจัดที่ดินของ ส.ป.ก. แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ (๑) การจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม (๒) การจัดที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย (๓) การจัดที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและอื่นๆ (๔) การจัดที่ดินเพื่อประกอบกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน (๕) การยินยอมให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดิน

ที่ดินที่นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน : ที่ดินของรัฐ และที่ดินเอกชน

ที่ดินของรัฐ : ส.ป.ก. ดำเนินการจัดที่ดินให้เกษตรกรที่ถือครองทำประโยชน์อยู่ก่อนแล้วในทุกพื้นที่ โดยเป็นการรับรองสิทธิการถือครองให้ถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นการแก้ไขปัญหาของสังคม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานตามลำดับ ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ : โดยการให้สิทธิอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) กรรมสิทธิ์ในที่ดินยังเป็นของ ส.ป.ก.

ขั้นตอนที่ ๒ : โดยการให้เกษตรกรที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามขั้นตอนที่ ๑ ทำสัญญาเช่า หรือเช่าซื้อ ตามที่เกษตรกรแจ้งความจำนง

ขั้นตอนที่ ๓ : โดยการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (โฉนดที่ดิน) ให้เกษตรกรหลังจากชำระค่าเช่าซื้อครบตามกำหนด (เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ แต่เป็นกรรมสิทธิ์ที่มีเงื่อนไขกำหนดตามมาตรา ๓๙)

ที่ดินเอกชน : ส.ป.ก. จัดซื้อหรือได้รับบริจาค จะจัดให้เกษตรกรเช่า หรือ เช่าซื้อ เมื่อชำระค่าเช่าซื้อเสร็จสิ้น ส.ป.ก. โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (โฉนดที่ดิน) ให้เกษตรกรตามลำดับ ส่วนที่ดินพระราชทานจะให้เกษตรกรเช่าเพียงอย่างเดียว

โฉนดที่ดินที่เกษตรกรได้รับจากการปฏิรูปที่ดินฯ จะตกอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๙ คือ จะทำการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่ตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก.

ดังนั้น สิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดินมี ๓ อย่าง คือ หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) สัญญาเช่า หรือเช่าซื้อ และ โฉนดที่ดิน (กรรมสิทธิ์มีเงื่อนไข) ตามลำดับ

ขั้นตอนตาม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่ดินเอกชน

คุ้มครองสิทธิ และการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

ที่ดินเอกชน

- จะต้องออก พ.ร.ฎ. กำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน จึงจะซื้อที่ดินได้

คัดเลือกเกษตรกรจัดที่ดินให้

- เฉพาะเกษตรกร
- เฉพาะที่ดินเกษตรกรกรม

เช่า เช่าซื้อ

- เกษตรกรเท่านั้น
- ที่ดินเกษตรกรกรม
- ใช้ประโยชน์ ตามที่กำหนด
- โอนตามระเบียบ เช่า เช่าซื้อ

โอนกรรมสิทธิ์ให้เกษตรกร

- ห้ามโอน ทำให้มูลค่าที่ดินลดลง
- ไม่ห้ามจำนอง
- เป็นภาระ ส.ป.ก. ต้องซื้อที่ดินคืน
- ราคาที่ซื้อคืนไม่เป็นธรรม

ที่ดินของรัฐ

คุ้มครองสิทธิ และการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

ที่ดินรัฐ

- ผู้ถือครองอยู่ มีหลายอาชีพ
- ที่ดินใช้ประโยชน์ อย่างอื่นนอกจาก เกษตรกรรม

คัดเลือกเกษตรกรจัดที่ดินให้

- เฉพาะเกษตรกร
- เฉพาะที่ดินเกษตรกรกรม

มอบ ส.ป.ก. ๔-๐๑

- เกษตรกรเท่านั้น
- ที่ดินเกษตรกรกรม
- ใช้ประโยชน์ ตามที่กำหนด
- โอนตามมติ คปภ.

เช่า เช่าซื้อ

- เกษตรกรเท่านั้น
- ที่ดินเกษตรกรกรม
- ใช้ประโยชน์ตามที่กำหนด
- โอนตามระเบียบ เช่า เช่าซื้อ

โอนกรรมสิทธิ์

- ห้ามโอน
- ไม่ห้ามจำนอง

ผู้มีสิทธิได้รับการจัดที่ดิน

ผู้ที่มีสิทธิได้รับการจัดที่ดิน จะต้องเป็นเกษตรกรตามความหมายที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติม) ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๓๒ ดังนี้

๑. ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก
๒. ผู้ประสงค์จะเป็นเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ๓ ประเภท คือ
 - ๒.๑ บุคคลผู้ยากจน
 - ๒.๒ ผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม
 - ๒.๓ ผู้เป็นบุตรของเกษตรกร

ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดไว้ในมาตรา ๓ ดังนี้

มาตรา ๓ บุคคลซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเกษตรกร

- (๑) ผู้ยากจน ซึ่งหมายถึงผู้มีรายได้ไม่สูงกว่าอัตรารายได้ที่ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดรายได้ตาม (๑) ให้หมายความรวมถึงสิทธิ หรือประโยชน์อื่นที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ด้วย
- (๒) ผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม ซึ่งหมายถึงผู้ที่จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือเทียบเท่าในประเภทวิชาเกษตรกรรม
- (๓) บุตรของเกษตรกร ซึ่งหมายถึงบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

ทั้งนี้ บุคคลดังกล่าวต้องไม่มีอาชีพอื่นมีรายได้ประจำเพียงพอแก่การยังชีพ อยู่แล้ว ไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเอง และประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก (ความหมายตามระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๕) หมายถึง

๑. เป็นเกษตรกรอยู่แล้วตามความเป็นจริง พิจารณาจากใช้เวลาส่วนใหญ่ในอาชีพเกษตรกรรมมีอาชีพอื่น การไปมีอาชีพเสริม ก็เป็นไปเพื่อให้เพียงพอแก่การครองชีพอย่างแท้จริง มิใช่ทำการเกษตรเพียงเพื่อแสดงว่าทำการเกษตร แต่แท้จริงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องพึ่งพาอาชีพทางการเกษตร

๒. เป็นเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด มีอำนาจจัดที่ดินให้ได้ แต่รวมกันต้องไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด

ผู้ยากจน (ความหมายตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๕ และมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ กำหนดปรับปรุงเกี่ยวกับอัตรารายได้ของผู้ยากจนเป็น “ผู้มีรายได้ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท/คน/ปี”)

ระเบียบหลักที่สำคัญในการจัดที่ดินของ ส.ป.ก. คือ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๘

เกษตรกรผู้ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ มีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามข้อ ๕. แห่งระเบียบฯ ได้แก่

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว
- (๓) มีความประพฤติดีและซื่อสัตย์สุจริต
- (๔) มีร่างกายสมบูรณ์ ขยันขันแข็ง และสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้
- (๕) ไม่เป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๖) ไม่มีที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันหรือมีที่ดินเพียงเล็กน้อยแต่ไม่เพียงพอแก่การประกอบเกษตรกรรมเพื่อเลี้ยงชีพ
- (๗) เป็นผู้ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนด

ในฉบับหน้า ผู้เขียนจะนำเรื่องการคุ้มครองสิทธิและพื้นที่เกษตรกรรมมาให้ท่านผู้อ่านได้รับทราบกัน เพื่อเป็นประโยชน์แก่ท่านต่อไป

การสร้างเครือข่ายและบูรณาการความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในประชาคมอาเซียน

ฐิตียา พาณิชนเวชสันติ

กลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักวิชาการและแผนงาน

ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๗ เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ ที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม ได้รับรองแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity-MPAC) ซึ่งจัดทำโดยคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (High Level Task Force on ASEAN Connectivity-HLTF-AC) เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้แบ่งความเชื่อมโยงออกเป็น ๓ ด้านหลัก ได้แก่ (๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (physical connectivity) ซึ่งครอบคลุมการคมนาคมขนส่ง และระบบโลจิสติกส์ (๒) ด้านกฎระเบียบ (institutional connectivity) คือ การปรับแก้กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับการไหลเวียนของการค้า การลงทุน และการบริการที่เสรี รวมทั้ง การพัฒนาฐานการผลิตและห่วงโซ่อุปทานร่วมกัน และ (๓) ด้านประชาชน (people-to-people connectivity) คือ การสร้างความเชื่อมโยงด้านการศึกษา วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ในเรื่องของการส่งเสริมความเชื่อมโยงในภูมิภาค เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในจุดที่เป็นศูนย์รวมของเส้นทางคมนาคมทางบกในภูมิภาค การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนย่อมส่งผลให้เกิดการไหลเวียนทางการค้าการลงทุนเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยเฉพาะสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นหนึ่งในสินค้าที่มีความสำคัญต่อประเทศอย่างใดก็ตาม การไหลเวียนทางการค้าที่เพิ่มขึ้น ย่อมหมายถึงการแข่งขันที่มากขึ้นด้วย ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ประเทศไทยต้องปรับตัว คือ การพัฒนาระบบการผลิตเพื่อเพิ่มคุณภาพของสินค้า การแสวงหาโอกาสและช่องทางตลาดเพิ่ม รวมทั้งการพัฒนากฎระเบียบทางการค้าต่างๆ

ภารกิจหลักประการหนึ่งของ ส.ป.ก. นอกเหนือจากการจัดที่ดิน คือ การพัฒนาระบบการผลิตและการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาฐานการผลิตและห่วงโซ่อุปทานในระดับประเทศ ส.ป.ก. ได้เตรียมความพร้อมให้กับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งการสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ ในการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจัดการการตลาด รวมทั้งการให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการต่างๆ นอกจากการดำเนินการโดย ส.ป.ก. เองแล้ว การบูรณาการความร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรอื่นๆ ย่อมช่วยให้การดำเนินการ

มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น การจะสร้างการบูรณาการความร่วมมือได้นั้น สิ่งสำคัญคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานให้ได้

“การบูรณาการความร่วมมือ” หมายถึง รูปแบบการทำงานร่วมกัน ที่มีการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้อง แล้วร่วมกันกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เพื่อร่วมแรงร่วมใจทำงานไปสู่ความสำเร็จด้วยกัน

“เครือข่าย” คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม เครือข่ายไม่ใช่เป็นแค่การรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกัน เพียงเพื่อพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเท่านั้น แต่จะต้องพัฒนาไปสู่ระดับของการลงมือทำ กิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันด้วย การสร้าง “เครือข่าย” เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่นอกหน่วยงานของตน ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ให้ความร่วมมือและทำงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน

ส.ป.ก. สามารถพัฒนาเครือข่ายจากเครือข่ายของ ส.ป.ก. ที่มีอยู่ และยกระดับการบูรณาการความร่วมมือ

เพื่อขยายตลาดการค้าสินค้าเกษตรของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน แนวทางหนึ่งที่เป็นประโยชน์ คือ การเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีอยู่เดิมเข้าด้วยกัน โดยการพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินกับเครือข่ายปราชญ์เกษตรและเครือข่ายผู้นำ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และทักษะด้านการเกษตรรวมถึงการจัดการผลผลิตทางการเกษตร การแปรรูป และบรรจุภัณฑ์ นอกจากนี้ ควรเชื่อมโยงเข้ากับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรและเพิ่มช่องทางการตลาดสู่ตลาดอาเซียน เช่น ส.ป.ก. ควรมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานด้านวิชาการและการพัฒนาการเกษตร เพื่อเข้ามาช่วยพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ รวมทั้งการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อสร้างความเข้าใจด้านกฎระเบียบต่างๆ ที่เกษตรกรต้องคำนึงถึงในการขยายตลาดไปในอาเซียน นอกจากนี้ ควรมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานด้านการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เพื่อช่วยในเรื่องการตลาด และแลกเปลี่ยนข้อมูลกฎระเบียบและข้อกำหนดของประเทศในอาเซียน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเครือข่ายอย่างยั่งยืน ต้องคำนึงถึง ๗ องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

บุคคลหรือหน่วยงานในเครือข่ายต้องมีการรับรู้ที่ตรงกัน ในเรื่องของสถานการณ์การค้า

จุดเด่นจุดด้อยของภาคเกษตรไทย รวมทั้งโอกาสและอุปสรรคในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ในการพัฒนาสินค้าเกษตรของไทย สู่ตลาดอาเซียน

มีความสนใจในผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน คือ ผลประโยชน์ด้านการค้าของประเทศ

สมาชิกในเครือข่าย ต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา รวมทั้งแนวทางการพัฒนา โดยใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองหรือหน่วยงานมี และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

สมาชิกในเครือข่ายต้องมีการเสริมสร้างซึ่งกันและกันตามศักยภาพและอำนาจหน้าที่ที่ตนมี เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่าย

สมาชิกในเครือข่ายต้องมีการเกื้อกูลพึ่งพาซึ่งกันและกัน

และ ๗) ต้องมีกิจกรรมในเชิงแลกเปลี่ยน เช่น การจัดเวทีสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งนี้ กิจกรรมต่างๆ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกด้วย

การสร้างเครือข่ายและบูรณาการความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากเครือข่ายช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน การมีข้อมูลรอบด้านจะช่วยให้การวิเคราะห์สถานการณ์และคิดแนวทางการพัฒนา ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเครือข่ายอย่างยั่งยืน ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ โดยเฉพาะการมีเป้าหมายร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในเครือข่าย

ส.ป.ก. ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อการใช้แผนที่และข้อมูลทางแผนที่

อลงกรณ์ ขอนจำปา

เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๘ นายสรสรเสรีชัย อัจจุตมานัส เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.) ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อการใช้แผนที่และข้อมูลทางแผนที่ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อเป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายสรสรเสรีชัย อัจจุตมานัส เลขาธิการ ส.ป.ก. เปิดเผยว่า “การลงนามในครั้งนี้เพื่อให้ทั้งสองหน่วยงานได้มีการบูรณาการ แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เนื่องจากกรมพัฒนาที่ดินและ ส.ป.ก. มีความผูกพันกันมาเบื้องต้นอยู่แล้ว ส.ป.ก. มีรากเหง้ามาจากกรมพัฒนาที่ดิน ดร.ไชยยงค์ ชูชาติ อดีตผู้บริหารของกรมพัฒนาที่ดิน (รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินในขณะนั้น) เป็นคนก่อตั้ง ส.ป.ก. ขึ้นมา ช่วงต้นๆ มีข้าราชการของกรมพัฒนาที่ดินโอนย้ายมาวางรากฐานให้กับ ส.ป.ก. จำนวน ๑ ใน ๓ ของข้าราชการทั้งหมด ส.ป.ก. จึงมีพื้นฐานการทำงานมาจากกรมพัฒนาที่ดิน”

ส.ป.ก. และกรมพัฒนาที่ดิน มีภารกิจที่สนับสนุนเกื้อกูลกัน โดย ส.ป.ก. มีภารกิจในการจัดที่ดินและพัฒนาที่ดินรวมทั้งเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ขณะที่

กรมพัฒนาที่ดินมีภารกิจในการพัฒนาที่ดินและให้องค์ความรู้ด้านการพัฒนาปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการผลิตพืชแก่เกษตรกร เพื่อเพิ่มผลผลิต ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหนึ่งในการผลิตและให้บริการชุดข้อมูลภูมิสารสนเทศพื้นฐานที่สำคัญของประเทศ (Fundamental Geospatial Data Set : FGDS) ได้แก่ ภาพถ่ายออร์โธรีซิเริงเลข หมดหลักฐาน แผนที่ข้อมูลความสูง ภูมิประเทศ แผนที่เขตป่าไม้ถาวร แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน และข้อมูลเชิงพื้นที่ด้านการพัฒนาที่ดินอื่นๆ ได้แก่ แผนที่ดิน แผนการใช้ที่ดิน แผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยทางเกษตร เขตเหมาะสมสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนและให้บริการแก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วทั้งประเทศ ดังนั้นทั้งสองหน่วยงานจึงได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อการใช้แผนที่และข้อมูลทางแผนที่ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือด้านการใช้แผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ระหว่างกรมพัฒนาที่ดินกับ ส.ป.ก. ให้ครอบคลุมภารกิจของหน่วยงานเพิ่มมากยิ่งขึ้น

“ข้อตกลงฉบับนี้จะช่วยให้ทั้งสองหน่วยงานมีข้อมูลและมีความร่วมมือในการบริหารจัดการที่ดินตามภารกิจและนโยบายของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริการให้แก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ข้อมูลมีความถูกต้องน่าเชื่อถือและประหยัดงบประมาณของรัฐบาล ทั้งยังก่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนต่ออาชีพเกษตรกรของเกษตรกร” เลขาธิการ ส.ป.ก. กล่าวทิ้งท้าย

การลงนามบันทึกข้อตกลงครั้งนี้ ดร.อภิชาติ จงสกล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ได้ให้การต้อนรับและลงนามในบันทึกข้อตกลง โดยมีนายสมชาย สีสม ผู้อำนวยการสำนักจัดการแผนที่และสารบบที่ดินของ ส.ป.ก. ตลอดจนผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงาน เข้าร่วมเป็นสักขีพยาน ณ ห้องประชุมชั้น ๒ กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

>> มอบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ จังหวัดชุมพร

เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ นายศักดิ์ชาย แก้วศรีนวล หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม พร้อมด้วย นางสาวนันทา อินทาบัจกรวรา ปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพร มอบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ให้กับเกษตรกร หมู่ที่ ๗ ตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร จำนวน ๓๓ ราย ๔๒ แปลง ๓๒๕ ไร่ ในพิธีเปิดงานเกษตรแฟร์และของดีเมืองชุมพร ประจำปี ๒๕๕๘ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร

>> ส.ป.ก. ประชุมคณะกรรมการ เพื่อวางระบบการควบคุมภายใน ของ ส.ป.ก. ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘

วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ นายธนู มีแสงเงิน รองเลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นประธานในการประชุมคณะทำงาน เพื่อวางระบบการควบคุมภายในของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมจำลอง อัดนโณ ส.ป.ก. ถนนราชดำเนินนอก เขตพระนคร กรุงเทพฯ

>> ส.ป.ก. จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการจัดทำแผนงานงบประมาณและแผนปฏิบัติการ

เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘ นายธนู มีแสงเงิน รองเลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นประธานเปิดอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การจัดทำแผนงานงบประมาณ และแผนปฏิบัติการ แก่ข้าราชการ ส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค รุ่นที่ ๒ ระหว่าง วันที่ ๒ - ๔ กันยายน ๒๕๕๘ ณ ศูนย์การเรียนรู้เพื่อปฏิรูปที่ดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คุณสมบัติผู้ที่สามารถยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน

เกษตรกรผู้ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ มีสิทธิยื่น คำร้องขอ
เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

๑. มีสัญชาติไทย
๒. บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว
๓. มีความประพฤติดีและซื่อสัตย์สุจริต
๔. มีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง และสามารถ ประกอบ
เกษตรกรรมได้
๕. ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
๖. ไม่มีที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมเป็นของตนเองหรือ
ของบุคคลในครอบครัวเดียวกัน หรือมีที่ดินเพียงเล็กน้อย แต่ไม่
เพียงพอแก่การประกอบเกษตรกรรมเลี้ยงชีพ
๗. เป็นผู้ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และเงื่อนไข
ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและคณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนด

เกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ จาก ส.ป.ก. มีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองอย่างเต็ม
ความสามารถ และไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน
ไปให้ผู้อื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำ
ประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใดๆ ที่แสดงให้เห็น
ในลักษณะนั้น
๒. ยินยอมทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ
หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่าและต้องปฏิบัติตาม
สัญญาดังกล่าว
๓. ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้
ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบ
เกษตรกรรม
๔. ไม่ขุดบ่อเพื่อเกษตรกรรมเกินร้อยละ ๕
ของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ
๕. ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆ เว้นแต่การ
ปลูกสร้างตามความสมควร สำหรับโรงเรือน ที่อยู่อาศัย
ยุ้งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร
ของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร
๖. ดูแลรักษาหมุดหลักฐาน ของ ส.ป.ก. และ
หลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบ มิให้เกิดชำรุด
เสียหาย หรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม
๗. ไม่กระทำการใดๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิด
ความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม การทำประโยชน์ในที่ดินของ
เกษตรกรอื่นและสภาพแวดล้อม
๘. ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการปฏิรูป
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) และคณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.)
๙. ปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมที่ทำกับ ส.ป.ก. และ
ปฏิบัติตามพันธกรณีที่มิอยู่กับสถาบันการเงิน หรือ
บุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก.

“ที่ดิน ส.ป.ก. ห้ามซื้อขาย สิ้นสิทธิ พิดกฎหมาย”